

Sygn. akt V Pz 7/15

POSTANOWIENIE

Dnia 7 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim

w składzie następującym :

Przewodniczący: SO Beata Łapińska

Sędziowie: SO Magdalena Marczyńska

SR (del.) Marzena Foltyn-Banaszczyk (spr.)

Protokolant: Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko Szpitalowi (...) w R.

o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie

na skutek zażalenia pozwanego Szpitala (...) w R.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Radomsku IV Wydziału Pracy
z dnia 20 stycznia 2015 roku, sygn. akt IV P 40/14

postanawia:

oddalić zażalenie

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 20 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy w Radomsku IV Wydział Pracy oddalił wniosek pozwanego o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w Radomsku A. P. od rozpoznania sprawy IV P 40/14.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, że wniosek o wyłączenie sędziego powinien zawierać przyczynę uzasadniającą wyłączenie sędziego oraz zawierać uprawdopodobnienie tej przyczyny poprzez wskazanie pewnych dowodów, które podane okoliczności czyniłyby prawdopodobnymi. Wnioskodawca na uzasadnienie wniosku o wyłączenie sędziego podał, iż powódka pełniła wieloletnią funkcję ławnika w jednym składzie z przewodniczącym składu sędziowskiego orzekającego w sprawie. Zdaniem pozwanego zatem istnieje uzasadniona okoliczność wzbudzająca wątpliwość co do bezstronności sędziego, bo łączyły go z powódką stosunki służbowe, które mogły mieć lub nadal mają charakter osobisty, towarzyski lub przyjacielski. W ocenie sądu wniosek pozwanego nie spełnia wymogów skutecznego wniosku o wyłączenie sędziego, gdyż nie wskazuje żadnych okoliczności faktycznych ani dowodów na uzasadnienie wniosku. Z dokumentacji Sądu wynika, iż powódka pełniła funkcje ławnika w latach 2000-2003, a zatem ponad 10 lat temu. Wnioski zaś o przerodzenie się relacji służbowych w stosunki bardziej zażyłe o charakterze osobistym, towarzyskim czy przyjacielskim nie zostały niczym poparte i są nieuprawnione. Z oświadczenia sędziego również wynika, iż nie zachodzą przyczyny jego wyłączenia, o których mowa w art. 49 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie w dniu 30 stycznia 2015 roku wniósł pozwany zaskarżając je w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 49 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż nie zachodzą przesłanki do wyłączenia sędziego mimo uzasadnionych okoliczności przedstawionych przez pozwanego.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego Szpitala (...) w R. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 49 k.p.c. niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48 k.p.c. sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Przepis reguluje wyłączenie sędziego z mocy orzeczenia sądu na wniosek strony lub na żądanie samego sędziego. Przesłanką orzeczenia, zgodnie z pierwotną wersją przepisu, jest istnienie okoliczność tego rodzaju między sędzią a stroną lub jej przedstawicielem, że powstała wątpliwość co do bezstronności sędziego (iudex suspectus).

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 24 czerwca 2008 r., P 8/07, OTK-A 2008, nr 5, poz. 84, orzekł, że art. 49 w zakresie, w jakim ogranicza przesłankę wyłączenia sędziego jedynie do stosunku osobistego między nim a jedną ze stron lub jej przedstawicielem ustawowym, pomijając inne okoliczności, które mogłyby wywołać wątpliwość co do bezstronności sędziego, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Uzasadniając swoje stanowisko, Trybunał wskazał, że niektóre sytuacje, które mogłyby wywoływać wątpliwość co do bezstronności sędziego, nie mieszczą się w hipotezie normy prawnej konstruowanej na gruncie przepisu art. 49, gdyż wykraczają poza stosunek osobisty między sędzią a jedną ze stron.

Aktualne brzmienie przytoczonego przepisu zostało ustalone ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. Nr 234, poz. 1571) i uwzględnia ww. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego. Zmiana omawianego przepisu polegała przede wszystkim na wyeliminowaniu z jego treści sformułowania "stosunek osobisty", które istotnie zawężyło możliwość wyłączenia sędziego, gdyż oznaczało, że sędzia może zostać wyłączony tylko wtedy, gdy między nim a stroną albo jej przedstawicielem zachodzi określona relacja emocjonalna albo powiązanie o charakterze majątkowym. Na gruncie poprzedniego brzmienia tego przepisu wykluczone było zatem wyłączenie sędziego w sytuacji, gdy znajomość między nim a stroną miała charakter tylko służbowy, a więc ze swej istoty nie miała pogłębionego charakteru i zazwyczaj nie była nacechowana emocjonalnie. W aktualnym stanie prawnym wskazuje się natomiast, że ocena, czy dana okoliczność uzasadnia wątpliwość co do bezstronności konkretnego sędziego, winna być dokonywana z perspektywy postronnego obserwatora.

Oznacza to, że wyłączenie sędziego może uzasadniać także okoliczność niemająca cech stosunku osobistego między sędzią a jedną ze stron. Nie można np. wykluczyć powstania wątpliwości co do bezstronności sędziego ze względu na jego stosunki służbowe ze stroną. Przyjąć również należy, że okoliczność ta nie zawsze będzie się wyrażać w relacji między sędzią a stroną. Może się natomiast opierać w szczególności na powiązaniu sędziego z przedmiotem postępowania. Muszą być to w każdym razie okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

Z powyższego wynika zatem, iż oczywistym jest, że Sędzia nie może być wyłączony od rozpoznania sprawy zawsze w sytuacji, gdy zna osoby będące uczestnikami postępowania, o ile ta znajomość nie ma charakteru mogącego doprowadzić do powstania u obiektywnego, nie zainteresowanego w sprawie, zewnętrznego obserwatora uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędziego.

Instytucja wyłączenia sędziego jest przeznaczona wyłącznie do wyeliminowania od orzekania w danej sprawie osób, które z uwagi na obiektywnie istniejące okoliczności nie powinny wyrokować. Jednocześnie instytucja wyłączenia sędziego na wniosek (iudex suspectus) związana jest nie z wystąpieniem jakiegokolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego rozpoznającego sprawę, ale z ujawnieniem się uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędziego (art.

49 k.p.c.). Zatem o możliwości wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy nie decyduje samo odczucie strony co do bezstronności sędziego, ale odczucie co do tych wątpliwości musi być uzasadnione w okolicznościach danej sprawy. Ciężar uprawdopodobnienia wystąpienia takich okoliczności spoczywa na stronie wnoszącej o wyłączenie sędziego.

Podstawą wyłączenia mogą być zatem w szczególności stosunki o charakterze emocjonalnym (przyjaźń, sympatia, niechęć, nienawiść), lecz także osobiste powiązania gospodarcze, np. powiązania majątkowe, kredytowe (zob. postanowienie SN z dnia 25 sierpnia 1971 r., I CZ 212/71, OSNC 1972, nr 3, poz. 55), które przenoszą się na zachowanie sędziego, w tym na nierówne traktowanie stron.

W niniejszej sprawie zachodziła konieczność oceny czy okoliczność pełnienia funkcji ławnika przez powódkę w okresie 2000-2003 w społecznym odbiorze może wskazywać na to, iż sędzia referent nie będzie w stanie zachować odpowiedniego obiektywizmu przy rozpoznawaniu sprawy powódki.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny ww. okoliczności. Sama okoliczność, iż powódka pełniła funkcje ławnika ponad 10 lat temu nie stanowi okoliczności, która mogłaby wywołać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego referenta w sprawie, jeżeli pozwany nie wykazał, iż okoliczność ta (bezsorna w sprawie) miała jakiegokolwiek odniesienie do bezstronności sędziego i skutkowała nierównym traktowaniem stron. Tymczasem, jak słusznie podniósł Sąd I instancji pozwany nie wykazał takich okoliczności. W szczególności należy podnieść, iż postępowanie w sprawie do chwili zgłoszenia wniosku o wyłączenie sędziego toczyło się przez 8 miesięcy. Pozwany w tym czasie nie zgłaszał w zakresie ewentualnego nierównego traktowania stron, braku bezstronności sędziego żadnych uwag czy zastrzeżeń. Asumptem do wniesienia wniosku o wyłączenie sędziego było zatem, co wynika też z treści wniosku, informacja o fakcie pełnienia funkcji ławnika przez powódkę, a nie zachowanie sędziego, które mogłoby wskazywać na jego ewentualną stronniczość.

Należy zaś w tym miejscu podkreślić, iż w aspekcie względnych podstaw wyłączenia sędziego z art. 49 k.p.c. istotne są nie subiektywne wrażenia strony o konieczności wyłączenia sędziego, lecz konkretne fakty, świadczące o różnym traktowaniu stron, nieprzychylności wobec jednej ze stron, co uzasadniać mogłoby obiektywnie istniejące podstawy do wątplenia o bezstronności sędziego. Tylko takie traktowanie może u strony (a także u postronnych) wywoływać wątpliwości co do bezstronności sędziego i stać się przyczynkiem do wyłączenia sędziego. Sama zaś potencjalna możliwość takiego zachowania sędziego i stosunku do stron nie stanowi uprawdopodobnienia okoliczności wyłączenia sędziego.

O ile zatem pozwany słusznie podniósł, iż w obecnym stanie prawnym wyłączenie sędziego może uzasadniać także okoliczność niemająca cech stosunku osobistego między sędzią a jedną ze stron, np. relacja służbowa, o tyle strona winna wykazać, iż okoliczność ta wywołuje uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego. To sam pozwany przy tym we wniosku o wyłączenie sędziego referenta podnosił, iż sędziego łączyły z powódką stosunki służbowego oraz że w związku z tym stosunki te mogły mieć lub nadal mają charakter osobisty, towarzyski czy też przyjacielski.

W sprawie pozwany absolutnie nie wykazał, co znalazło szczegółowe odniesienie w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, iż relacje służbowe sędziego i ławnika, w danej sprawie stały się relacjami o cechach osobistych, zażyłych w postaci relacji towarzyskich czy przyjacielskich.

Należy w tym miejscu również podkreślić, iż instytucja wyłączenia sędziego nie może zostać wykorzystywana jako środek przeciwdziałania ewentualnym naruszeniom prawa materialnego lub procesowego. W tym celu ustawodawca przewidział inne środki prawne, w tym środki odwoławcze.

Zarzut skarżącego naruszenia przepisu art. 49 k.p.c. należało zatem uznać za całkowicie chybiony.

Wobec powyższego zażalenie pozwanego na rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego jako całkowicie nieuzasadnione podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.